

Szkolny program wychowawczy Zespołu Szkół Katolickich im. św. Siostry Faustyny w Trzciance

„W wychowaniu chodzi właśnie o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem — o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał, aby więc poprzez wszystko co ma, co posiada, umiał bardziej i pełniej być człowiekiem, to znaczy, ażeby również umiał bardziej być nie tylko z drugim, ale i dla drugich.”

Jan Paweł II

Program wychowawczy szkoły jest adresowany do:

- a) RODZICÓW, którzy powierzając swoje dzieci szkole katolickiej, oczekują:
  - solidnego procesu wychowawczego,
  - wychowania w poszanowaniu prawdziwych wartości,
  - wzmacnianie postaw zapobiegających uzależnieniom,
  - wyrobienia wrażliwości społecznej,
  - uformowania prawego sumienia, głębokich wartościowych przekonań,
  - solidnego ukształtowania religijnej postawy.

- b) UCZNIÓW, którzy rozpoczynając swoją życiową drogę nauki i wychowania, oczekują:
  - zdobywania wiedzy,
  - poznania i zaakceptowania siebie,
  - zaakceptowania innych i siebie samego,
  - dzielenia się sobą z innymi ludźmi,
  - odnalezienia sensu życia,
  - pogłębienia znajomości Boga i życia zgodnie z Ewangelią,
  - aktywnego włączenia się w społeczeństwo z dobrym przygotowaniem teoretycznym i praktycznym oraz rzetelnego wypełniania swoich zadań w dorosłym życiu.

- c) NAUCZYCIELI I WYCHOWAWCÓW, którzy z radością, choć w trudzie, realizują swoje powołanie bycia przewodnikami młodych na drodze pełnego wzrostu i dostrzegają konieczność:
  - kierowania się zawsze i wszędzie dobrem dziecka,
  - otwartego dialogu i kontaktu z rodziną oraz środowiskiem.

TOŻSAMOŚĆ SZKOŁY

Szkoła katolicka to miejsce integralnej formacji, za pomocą której dąży się wytrwale ku celom właściwym tej placówce, wypełnia służbę publiczną w dialogu ze środowiskiem i Kościołem katolickim; uważa się za centrum działalności wychowawczej i kulturalnej.

CELEM szkoły jest integralne wychowanie chrześcijańskie, które daje uczniom możliwość stania się osobą odpowiedzialną, otwartą na wartości, zdolną żyć w dzisiejszej rzeczywistości i przekształcać ją w duchu chrześcijańskim oraz realizować osobistą syntezę między wiarą a kulturą oraz wiarą i życiem.

SZKOŁA:

- zwraca szczególną uwagę na dzieci potrzebujące, z różnych powodów, szczególnego zainteresowania,
- przyjmuje uczniów takimi, jakimi są, doceniając dobro, jakie tkwi w każdym z nich,
- sprzyja wymianie międzyosobowej na płaszczyźnie dydaktycznej i pozadydaktycznej między nauczycielami a uczniami i ofiaruje przyjazną obecność ze strony wychowawców,
- stwarza środowisko wychowawcze charakteryzujące się klimatem rodzinnym, pogodą, radością i zaangażowaniem,
- sprzyja tworzeniu się grup zainteresowań,
- stwarza warunki, aby młody człowiek był w pełni sobą,
- dopomaga, by uczeń żył w radości,
- wpływa na to, aby dzieci i młodzież poważnie angażowali się w wypełnianie własnych obowiązków (nauka, praca),
- zwraca uwagę na obecność w życiu każdego człowieka Boga, który jest kochającym Ojcem,
- realizuje zadania w ten sposób, aby uczniowie stopniowo stawali się zdolnymi do bycia wśród rówieśników świadkami wiary i jednocześnie chrześcijańskimi animatorami.

IDEAŁ WYCHOWAWCZY

Absolwent szkoły katolickiej prawidłowo funkcjonuje w swoim naturalnym otoczeniu: i w domu, i w szkole. Ma określony, dość szeroki krąg zainteresowań, którym poświęca swój czas, i które to zainteresowania stara się rozwijać. Pozytywnie patrzy na otaczający go świat, siebie i innych ludzi. Myśli, działa i postępuje według Ewangelii.

Będziemy zatem dążyć do tego, aby absolwent naszej szkoły był:

- samodzielny,
- ciekawy świata,
- odpowiedzialny,
- otwarty,
- tolerancyjny,
- świadomy własnej wartości,
- świadomy wymagań płynących z wiary chrześcijańskiej,
- świadomym obywatelem i patriotą.

Zgodnie z naszymi zamierzeniami charakteryzujemy absolwenta naszej szkoły następująco. Uczeń jest:

✚ samodzielny:

- potrafi współpracować z dorosłymi w zakresie troski o własne zdrowie,

- umie wyrażać swoje myśli i przeżycia,
- potrafi posługiwać się prostymi narzędziami
- umie zadbać o zaspokojenie swoich podstawowych potrzeb (wypoczynek, ruch, aktywność),
- + ciekawy świata:
  - potrafi szukać, oceniać i wykorzystywać informacje,
  - poszerza swoje wiadomości dotyczące interesujących go dziedzin,
- + odpowiedzialny:
  - rozumie potrzebę doskonalenia i rozwijania samego siebie,
  - stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny,
  - dba o estetyczny wygląd własny i otoczenia,
  - dokonuje samokontroli i samooceny,
  - potrafi odmówić (jest asertywny),
  - dba o kulturę słowa,
  - spełnia obowiązki wobec rodziny, szkoły i najbliższego otoczenia,
- + prawy:
  - potrafi odróżnić prawdę od kłamstwa,
  - przestrzega zasad, reguł i norm współdziałania w grupie,
  - potrafi bronić własnej intymności i nie narusza intymności innych,
  - wybiera postawy związane z prawdą i dobrem — oparte na wartościach ewangelicznych,
  - odpowiednio reaguje na niewłaściwe zachowania,
  - szanuje mienie społeczne.
- + otwarty:
  - zna zasady komunikowania się i próbuje je stosować,
  - jest gotowy do rozwiązywania problemów w klasie,
  - wykorzystuje możliwości jakie stwarza mu dom i szkoła,
- + tolerancyjny:
  - dostrzega różnice między ludźmi,
  - szanuje poglądy innych,
  - przyjmuje właściwą postawę wobec innych,
  - szanuje bliźniego,
  - uświadamia sobie prawa swoje i innych,
- + świadomy własnej wartości:
  - potrafi zaprezentować swoje poglądy i bronić ich,
  - wykorzystuje sukcesy i porażki jako czynniki motywujące do dalszej pracy nad sobą,
- + świadomy wymagań wypływających z wiary chrześcijańskiej:
  - aktywnie uczestniczy w życiu Kościoła katolickiego,
  - przystępuje regularnie do sakramentów świętych,
  - daje świadectwo swojej wiary czynami i słowami,
- + świadomym obywatelem i patriotą:
  - szanuje mienie społeczne,
  - spełnia obowiązki wobec rodziny, szkoły i ojczyzny,
  - aktywnie uczestniczy w życiu demokratycznym społeczeństwa,
  - niesie pomoc ludziom potrzebującym jej.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO

W programie wychowawczym szkoły harmonijnie łączą się wiara, kultura i życie. Program wychowawczy:

- jest zakorzeniony w chrześcijańskiej wizji życia człowieka; w historii, w której Chrystus jest centrum,
- przedstawia szkołę jako miejsce poszukiwań, koncentracji i twórczej transformacji kultury w świetle zasad ewangelicznych.

CELE WYCHOWANIA

Podstawowym celem systemu wychowawczego jest wszechstronny rozwój intelektualny, emocjonalny, duchowy i fizyczny wychowanka.

W związku z tym w działaniu wychowawczym należy zmierzać do osiągnięcia następujących celów:

- do wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia, uwzględniając jego predyspozycje psychiczne, emocjonalne, intelektualne, środowisko rodzinne i kulturowe,
- do ukształtowania jego postaw społecznych i obywatelskich w duchu poszanowania dla tradycji uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych,
- do ukształtowania osobowości ucznia według wzoru chrześcijańskiego.

A. ROZWÓJ MORALNY

Piękno życia człowieka zależy od wyboru wartości, którymi żyje.

Cele:

- umiejętność myślenia wartościującego (akceptowanie fundamentalnych zasad moralnych, zgodnych z wartościami ewangelicznymi),
- gotowość do poświęceń,
- kształtowanie sumienia (życie w prawdzie z samym sobą, Bogiem i innymi ludźmi),
- tolerancja i szacunek dla wartościowych form odmienności i indywidualności,
- autentyczność działań, otwartość, ufność,
- odpowiedzialność za własne słowa i czyny.

Formy realizacji:

- w kontaktach interpersonalnych,
- na godzinach wychowawczych,
- na zajęciach przedmiotowych,
- na wycieczkach organizowanych przez szkołę.

B. ROZWÓJ INTELEKTUALNY

Cele:

- poszukiwanie prawdy,
- przewyciężanie lenistwa umysłowego,
- poznanie swoich uzdolnień,
- rozszerzanie zainteresowań,
- umiejętność przyswajania wiedzy,
- umiejętność poszukiwania informacji,
- umiejętność wypowiedzania się,
- umiejętność przekazywania swojej wiedzy innym.

Formy realizacji:

- na wszystkich lekcjach,
- w kołach zainteresowań,
- w pracy indywidualnej ucznia.

C. ROZWÓJ EMOCJONALNY

Naucz się znajdować radość w życiu, to najlepszy sposób przyciągania szczęścia.

Cele:

- kształtowanie wrażliwości uczuciowej,
- poznanie własnej sfery uczuciowej,
- opanowanie emocji,
- obiektywizm,
- umiejętność kontaktowania się z ludźmi,
- umiejętność okazywania uczuć,
- przezwyciężanie indywidualizmu i odkrywanie w świetle wiary powołania do życia w pełni świadomego i odpowiedzialnego w jedności z innymi.

Formy realizacji:

- w kontaktach interpersonalnych,
- na godzinach wychowawczych,
- na zajęciach przedmiotowych.

D. ROZWÓJ WOLI

„Wszystko mi wolno, ale nie wszystko przynosi korzyść. Wszystko mi wolno, ale ja niczemu nie oddam się w niewolę.”

1 Kor 6, 12

Cele:

- wyrobienie nawyku pracowitości, rzetelności i wytrwałości przez nakładanie na uczniów dodatkowych obowiązków, np. dyżury, zmiana gazetek szkolnych, opieka nad kwiatami,
- motywowanie uczniów do prac dodatkowych przez odpowiedni system nagradzania,
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za swoje słowo lub czyn,
- kształtowanie poczucia porządku, ładu i punktualności.

Formy realizacji:

- w trakcie wszystkich zajęć obowiązkowych i pozalekcyjnych.

E. ROZWÓJ DUCHOWY

Wzrastaj jak drzewo. Bądź silny jak dąb stuletni i przyjazny jak jego cień w upale.

Cele:

- poznanie zasad wiary, rozwój kontaktu z Bogiem,
- wdrażanie dzieci do uczestnictwa w grupach modlitewnych działających przy kościele,
- udział w rekolekcjach (2 razy w roku),
- udział we wspólnej Eucharystii (raz w miesiącu),
- wyrabianie właściwego stosunku do modlitwy i jej miejsca w życiu każdego człowieka,
- odkrywanie obecności Boga w historii i otaczającym świecie.

Formy realizacji:

- na zajęciach katechezy i szkolnym słówku,

- na godzinach wychowawczych i przedmiotowych,
- na rekolekcjach,
- w czasie zajęć artystycznych,
- w kontakcie z przyrodą.

ROZWÓJ POSTAWY SPOŁECZNO-PATRIOTYCZNEJ

„Nie odcinaj się nigdy od korzeni, gdyż zagubisz się na ścieżkach życia.”

Cele:

- kształtowanie umiejętności kontaktowania się z ludźmi,
- aktywne i świadome uczestnictwo w życiu demokratycznym społeczeństwa,
- kształtowanie postaw patriotycznych oraz szacunku dla tradycji narodu, państwa, środowiska lokalnego i szkoły,
- kształtowanie myślenia refleksyjnego o tradycji oraz historii kraju, rodziny, miasta i szkoły,
- kształtowanie szacunku dla hymnu państwowego, godła oraz głównych świąt narodowych,
- kształtowanie postawy zaangażowania w życie społeczne, m. in. poprzez uczestnictwo w akcjach charytatywnych.

Formy realizacji:

- na zajęciach języka polskiego, historii,
- na godzinach wychowawczych,
- w kontakcie ze sztuką i środowiskiem lokalnym,
- podczas akademii i wieczornic,
- w trakcie spotkań z lokalnymi twórcami.

ROZWÓJ FIZYCZNY

Propagowanie zdrowego stylu życia. Troska o ochronę zdrowia — „wielkie to szczęście, że zdrowia nie można kupić za pieniądze, bo wszystko kupiliby bogacze, a dla biednych nic by nie zostało...”

Cele:

- kształtowanie sprawności fizycznej, odporności i hartu,
- wpajanie nawyku rozwijania własnych predyspozycji w zakresie dyscyplin sportowych,
- wyrabianie nawyków higienicznych,
- kształtowanie postawy dbałości o własne zdrowie.

Formy realizacji:

- na lekcjach wychowania fizycznego i innych zajęciach szkolnych,
- na zajęciach pozalekcyjnych,
- na wycieczkach,
- w trakcie gier i ćwiczeń terenowych,
- podczas rekreacji.

EWALUACJA PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO

- Przebiega w ciągu całego cyklu kształcenia.
- Prowadzona jest na trzech płaszczyznach: nauczyciele, rodzice, uczniowie.
- Polega na systematycznej obserwacji:
  - pracy uczniów, oceny nabywania poszczególnych umiejętności,
  - występowanie u uczniów pożądanych cech,
  - zachowań uczniów podczas uroczystości klasowych i szkolnych,
  - postaw i zachowań dzieci, życia zgodnego z powszechnie przyjętymi wartościami, zasadami wiary,
  - relacji uczniów w kontaktach z innymi ludźmi
  - stopnia kreatywności uczniów,
  - kultury osobistej ucznia w ciągu całego cyklu kształcenia,
  - sprawności fizycznej uczniów.

Głównym założeniem realizacji programu wychowawczego jest ukształtowanie modelu ucznia-obywatela, który będzie miał „mocne korzenie i silne skrzydła”.

WSPÓLNOTA WYCHOWAWCZA

Szkolę — wspólnotę społeczności szkolnej, tworzą wszyscy ci, którzy są z nią bezpośrednio związani: nauczyciele, personel kierujący, administracyjny i pomocniczy, rodzice jako główni i niezastąpieni wychowawcy własnych dzieci, uczniowie — współuczestniczący w edukacji dzieci i odpowiedzialni, prawdziwie aktywni uczestnicy procesu wychowawczego. Jest różnorodność ról wspomnianych podmiotów, lecz jedność celów.

Nauczyciele

Są bezpośrednio odpowiedzialni za wychowanie. Starają się zatem o utrzymanie możliwie najwyższego poziomu swych kwalifikacji zawodowych, apostołskie wyrażanie swej wiary, przekazywanie kultury oraz wcielanie w życie pedagogiki strategii bezpośredniego i osobistego kontaktu z uczniem i jego rodziną.

Powinności wychowawcy klasowego:

- I. Powinności wynikające z relacji wychowawca-uczeń
  1. Poznanie uczniów oraz ich środowiska (rozmowy, zebrania z rodzicami, ankiety).
  2. Poznanie sytuacji materialnej, rodzinnej ucznia (np. obserwacja, wywiad, wizyty domowe).
  3. Udzielanie wszechstronnej pomocy (organizowanie samopomocy, występowanie o pomoc socjalną, kierowanie do poradni psychologiczno-pedagogicznej).
  4. Czuwanie nad zachowaniem uczniów (regulamin, kontakt, obserwacja, rozmowy).
  5. Interesowanie się postępami w nauce (kontrola, kontakt z nauczycielami, techniki uczenia się, wzajemna pomoc).
  6. Egzekwowanie praw ucznia przez nauczycieli i rodziców (rozmowy bieżące w razie konieczności).
  7. Egzekwowanie obowiązków ucznia wobec innych (przydział zadań w klasie, omówienie, ewaluacja).

II. Powinności wynikające z relacji wychowawca–klasa:

1. Integracja uczniów jako zespołu (imprezy, warsztaty, wycieczki).
2. Obrona interesów klasy na forum szkoły (rada pedagogiczna, rozmowy z dyrektorem).
3. Organizowanie życia pozalekcyjnego (wycieczki, dyskoteki, ogniska, teatr, kino).
4. Wyzwalanie aktywności.
5. Kształtowanie postaw (samodzielności, odpowiedzialności, tolerancji, patriotyzmu).
6. Pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych (umiejętności nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, konstruktywnego wyrażania emocji, rozwiązywania konfliktów, negocjowania, szukania kompromisów, opierania się naciskom otoczenia itp.). Rozwijanie zatem inteligencji emocjonalnej w następującym zakresie:
  - poznanie własnej sfery uczuciowej,
  - rozpoznanie emocji u innych,
  - nawiązywanie i podtrzymywanie związków z innymi,
  - kierowanie emocjami; wdrażanie do konstruktywnego rozwiązywania konfliktów i problemów,
  - kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji (godziny wychowawcze, warsztaty, współpraca ze specjalistami).

III. Powinności wynikające z relacji wychowawca–rodzice:

1. Informowanie rodziców o:
  - zadaniach wynikających z programu wychowawczego szkoły,
  - tematyce godzin do dyspozycji wychowawcy,
  - aktach prawnych obowiązujących w szkole,
  - wynikach w nauce i zachowaniu (zebrania z rodzicami, indywidualne rozmowy).
2. Pedagogizacja — poruszanie problemów wychowawczych nurtujących rodziców i ich dzieci (wykłady, warsztaty na spotkaniach z rodzicami).
3. Włączenie rodziców w życie klasy i szkoły (imprezy klasowe, szkolne, środowiskowe).

Ponadto, patrząc na wzór jedyne go Nauczyciela — Jezusa Chrystusa, wychowawca powinien przez swą szlachetną misję ukazywać chrześcijańską tajemnicę. Powinien robić to nie tylko słowami, lecz przez każdy swój czyn i przez całą swą postawę.

Powinności wychowawcze nauczycieli przedmiotów:

1. Zadaniem nauczyciela na każdej lekcji powinno być:
  - uczenie systematyczności, dokładności, punktualności, tolerancji, przestrzegania obowiązujących norm, pracowitości itp.,
  - podnoszenie poczucia własnej wartości uczniów i dążenie do wypracowania przez nich samokrytycyzmu,
  - uczenie poprawnej komunikacji i współpracy w grupie,
  - zapoznanie z zasadami kultury życia codziennego,
  - uczenie troski o własne zdrowie i bezpieczeństwo,
  - dbanie o poprawne wyrażanie się uczniów.
2. Zadaniem każdego nauczyciela powinno być wykorzystanie treści programowych do podkreślenia:
  - wartości ogólnoludzkich, które mogą stać się drogowskazem w życiu człowieka,
  - przykładowych postaw bohaterów literackich, historycznych i współczesnych wobec ludzi, sytuacji, problemów, idei,

- procesu podejmowania decyzji i ich skutków,
- rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych i dokonywania właściwych wyborów,
- tradycji rodzinnych, regionalnych i ich znaczenia dla tożsamości człowieka,
- wartości rodziny w życiu człowieka,
- piękna przyrody, jej użyteczności i sposobów ochrony przed zgubnymi wpływami szkodliwej działalności człowieka,
- znaczeniem norm moralnych w życiu człowieka.

Rola rodziców:

Dom rodzinny jest właściwym miejscem kształtowania cnót, a rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci. Mają pierwszorzędne i niezbywalne prawo oraz obowiązek wychowania. Wychowanie dzieci wymaga od rodziców nauczenia się wyrzeczenia, zdrowego osądu, panowania nad sobą, co jest podstawą wszelkiej prawdziwej wolności. Sprostanie temu zadaniu staje się możliwe dla tych rodziców, którzy pielęgnują życie duchowe.

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty zawiera następujące sformułowanie:

„System oświaty zapewnia w szczególności:

1. Realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju.
2. Wspomagania przez szkołę wychowawczej roli rodziny”.

Szkoła w procesie wychowawczym spełnia rolę pomocniczą i służebną wobec rodziców. Własne zadania wychowawcze wobec uczniów wypełnia zatem mądrze i właściwie, kiedy wspiera wychowawczą rolę rodziny.

Szkoła powinna starać się utrzymywać zaufanie rodziców, co do jej wychowawczego charakteru poprzez:

- 1) zapoznanie rodziców z opracowanym programem wychowawczym oraz innymi aktami prawnymi szkoły,
- 2) dokładne precyzowanie stawianych uczniom wymagań, dotyczących pożądanых przez szkołę zachowań, które zapewnią utrzymanie ładu społecznego,
- 3) rzetelne egzekwowanie powyższych wymagań,
- 4) włączenie tematów z zakresu wychowania, adekwatnych do problemów klasowych, do spotkań okresowych z rodzicami (pomoc pedagoga szkolnego),
- 5) włączenie rodziców do pomocy przy realizacji zamierzeń wychowawczych:
  - udział w imprezach klasowych i szkolnych,
  - współorganizowanie wycieczek,
  - udział w modernizacji szkoły i upiększaniu klasy, budynku szkolnego itp.,
  - udział w realizowaniu programów wychowawczych.

Właściwa integracja szkoły z rodziną jest podstawowym warunkiem, dzięki któremu będzie można dostrzec i rozwinąć możliwości uczniów, odkrywane tak w jednym, jak i w drugim środowisku, a przede wszystkim ich otwarcie na znaczenie religii i to, co ona ze sobą niesie.

Rola uczniów:

Nie są biernymi obserwatorami, ale stanowią dynamiczną część środowiska. Ich współpraca w procesie wychowania jest niezbędna. Obowiązki oraz propozycje służące pełnemu wzrostowi są przekazywane uczniom przez nauczycieli i rodziców.

Wszyscy powinni zabiegać o to, aby w szkole panował klimat miłości i wolności, radości i święta oraz pilnej pracy!

Klasowe plany wychowawcze powinny zawierać terminy imprez i uroczystości oraz sposób ich realizacji.